

LA CREU DE MATAGALLS

Flors del Montseny.

—Ja hi acabém de ser: d' una pitrada,
arrivarém á dalt de la pujada
que la vista no l' han desde eixes valls.
Ja 'ns toca 'l vent qu' aquets penyals escombra:
y envia als nostres peus sa llarga sombra
la solitária Creu de Matagalls.

Aquí llévat, fill meu, la barretina;
qu' estes ramors que van d' alsina á alsina,
quan fan mourer com ara aquesta creu,
son la potentia veu de les montanyes,
que puja de cent pobles y cabanyes,
á n' aquesta hora 'ls pensaments á Deu!

¡Agoyta, te! Escalabornada, antiga,
boscáll que 'l torp per segles lo fustiga,
al cap de munt brandeja com un flam
Pot sé una nit en udolant tempesta,
àngels del cel, colcant lo tro feresta,
l' han duyta al cim del mon per parallamp.

No ho sab ningú: ja 'l meu padrí li veyá:
 y díu qu' en aquell temps la gent se creya,
 qu' un jorn de dol immens hi va sortí.
 Quan atuhida per injusta guerra,
 host forastera 'ns garrotá la terra,
 y 'l rey de Catalunya era 'l butxí!

Diu que 'l sol no va eixí aquella diada:
 fins l' ombra de la nit fugí espantada
 de la foguera de les nostres lleys.
 Y no 's gosavan moure al bosch los arbres:
 y sols feyan esment munts de cadavres,
 de nostres llibertats, y nostres reys!

Després d' aquell ultratge sense exemple,
 quan va callar lo coure dalt del temple,
 engrillonats los camps y les ciutats,
 los qu' ahí anavan á la mort frissosos,
 ploravan d' ira noble esquitxos fosos;
 ab la cadena dels coltells lligats.

Ploravan sanch del cor vells y donselles:
 com plany de dol pujava á les estrelles
 de la ferida pátria 'l ronch suspir...
 Quan los núvols trencant son llarch rosari,
 va veurer Catalunya 'l seu calvari:
 la creu dalt del Montseny vejent lluhir!

Oberts á tots los vents sos amples brassos,
 aquesta terra mártir sentí 'ls llassos
 que l' estrenyian ab l' amor de Deu.
 Y l' esperança 'ls cors torná fer viure.
 Los fills veurán á Catalunya lliure:
 qu' es seny de redempció la santa creu!

S' han mort los temps y 'ls héroes: nova lleva
 per anys y panys aná vetllant sens tréva,
 de l' amor patri 'l monument sagrat.
 Y es l' hora avuy que no ha baixat encara,
 d' allá hont la veritat adolla clara,
 la nova del perdó y la llibertat.

¡Qué sab un dels juhís de Deu! del dia
 qu' aqueix poble fidel acabaria
 lo penitent romiatge del doló!
 Si fonch aquesta una nació tant alta,
 qu' encara 'l mon avuy son dol exalta,
 Deu n' ha volgut més llarga l' expiació!

Eix foch de ton pit jove es l' esperança:
 més falta un gra al platet de la balança,
 perque 'l Jutje de reys nos torni 'ls drets.
 Hi falta un granet d' or dels temps dels avis:
 lo cor d' aquells patricis forts y sabís
 faria grans y lliures á sos nets.

Prou que 's coneixerá si podém serhi.
 Quan vegis qu' assí baix no més imperi
 de l' honradesa antiga 'l sant amor;
 quan en los fronts espurni la sabiesa,
 y siga 'l tremp dels pits la fortaleza,
 dels deu grans manaments á l' escalfó:

Podrás ben dir, fill meu, que no t' enganyas.
 Llavors tornarán sé aquestes montanyes
 mirandes de la patria, y horts del cel.
 Llavors, oh, qui pogués á boca plena
 vení á respirá al cim de la carena,
 los ayres purs y frescos com lo gel!

L' alé dels vents de la planura xorca
 del llunyá mar, durá desde Mallorca,
 ruixades de petons al vell Puigmal:
 y tirarán ses flors les punxagudes
 crestes de Montserrat, á les Agudes;
 als peus de Sant Miquel y Sant Marsal.

Aquell gran dia, 'l sol sos raigs de festa
 espargirá com boyra de ginesta
 sobre les fondes planes desd' aquí.
 Y volarán los sons de les campanes,
 y somriurán eixes ciutats llunyanes,
 ab les blanques clarors del dematí.

Assí de dalt, com una feble broma,
ram d'olivera al bech d'una coloma,
la gent hi veurá encara aquesta creu.
Y la veurá com mística embaixada,
que dú de part de Deu una abrassada,
als pobles redimits de sota seu.

Després, quan surti 'l sol un altre dia,
pot ser dirán:—¡No hi es la creu qu'hi havia,
de Matagalls á n' al turó ferreny!—
Haurá volat al cel com una aresta;
com borralló de neu, de la congesta
qu'extén son caputxó sobre 'l Montseny!

Y va callá 'l bon jay de la montanya;
tombant pel viarany de sa cabanya,
servantli 'ls trémols passos lo seu fill.
Y un raig de llum del mar de Barcelona
vingué á cerclar com esplendent corona,
son front, de l'honra de la patria espill.

Allí enllá s'esberrava en la planura.
l'or dels sembrats, dels boscos la verdura,
dels mars lo blau, del cel lo tornassol:
y embolcaván ombres de tristesa
de Vich fins á la platja ampurdanesa,
aquell mitj mon de terra de tot voll!

